

DDK-61-8/15/ZT

wersja niezawierająca tajemnicy przedsiębiorstwa

Warszawa, 18 marca 2016 r.

DECYZJA Nr DDK-11/2016

I. Na podstawie art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r. poz. 184, ze zm.), po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, w toku którego zostało uprawdopodobnione, że Getin Noble Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie stosuje praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów polegającą na sprzecznym z umowami o kredyt hipoteczny wyrażony/denominowany/indeksowany we frankach szwajcarskich zawartymi z konsumentami nieuwzględnianiu przy obliczaniu wysokości oprocentowania tych kredytów ujemnej stawki bazowej LIBOR, w sytuacji, gdy wartość bezwzględna tej stawki jest większa niż wysokość zastrzeżonej w ww. umowach marży kredytu, mimo że suma odsetek należnych dotychczas oraz w bieżącym okresie rozliczeniowym wynikającym z umów przekracza 1 grosz, co może naruszać art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r. poz. 3) oraz godzić w zbiorowe interesy konsumentów, oraz po złożeniu przez Getin Noble Bank Spółkę Akcyjną z siedzibą w Warszawie w toku postępowania zobowiązania do podjęcia działań zmierzających do zakończenia naruszenia zbiorowych interesów konsumentów i usunięcia jego skutków poprzez:

1. Wdrożenie, w terminie do 60 dni od dnia uprawomocnienia się decyzji zobowiązującej, rozwiązania dla klientów Banku posiadających pożyczki lub kredyty hipoteczne wyrażone/denominowane/indeksowane we frankach szwajcarskich polegającego na pomniejszeniu bieżącej raty kredytu/pożyczki o wartość ujemnych odsetek wynikających z sumy stawki bazowej LIBOR i marży kredytu/pożyczki w danym okresie rozliczeniowym, dopóki suma odsetek należnych bankowi dotychczas oraz w bieżącym okresie rozliczeniowym wynikającym z umowy kredytu/pożyczki będzie przekraczać 1 grosz. Wyliczona wartość ujemnych odsetek należna klientowi będzie pomniejszać bieżącą ratę spłaty kredytu/pożyczki wynikającą z harmonogramu spłat w dniu jej spłaty. Przedmiotowe rozwiązanie znajdzie zastosowanie począwszy od pierwszego okresu rozliczeniowego, który nastąpi po dniu wdrożenia tego rozwiązania.

Przedmiotowe rozwiązanie będzie stosowane automatycznie, gdy w danym okresie rozliczeniowym wartość bezwzględna z ujemnej stawki bazowej LIBOR będzie większa niż wyrażona w umowie kredytu/pożyczki marża. Bank nie będzie przy tym wymagał podpisywania stosownego aneksu do obowiązujących umów, ani stawiał innych dodatkowych wymogów, których spełnienie byłoby warunkiem koniecznym do zakwalifikowania klienta do wskazanego powyżej rozwiązania;

2. Zwrot na rzecz klientów Banku posiadających pożyczki lub kredyty hipoteczne wyrażone/denominowane/indeksowane we frankach szwajcarskich kwoty ujemnych odsetek przypadających za okres od okresu rozliczeniowego, w którym suma stawki bazowej LIBOR i marży kredytu/pożyczki przyjęta po raz pierwszy dla danej umowy kredytu/pożyczki wartość ujemną, do okresu rozliczeniowego, w którym wdrożone zostanie rozwiązanie opisane w ppkt 1 powyżej, włącznie (okres poprzedni).

Zwrot polegać będzie na pomniejszeniu bieżącej raty kredytu/pożyczki, w dniu jej spłaty, o wartość tychże ujemnych odsetek, aż do momentu ich całkowitego rozliczenia, dopóki suma odsetek należnych Bankowi dotychczas oraz w bieżącym okresie rozliczeniowym wynikającym z umowy kredytu/pożyczki będzie przekraczać 1 grosz. Pomniejszanie odbywać się będzie w ten sposób, że od bieżącej raty kredytu/pożyczki, wyliczonej bez uwzględnienia ujemnego oprocentowania, w pierwszej kolejności zostaną odjęte bieżące ujemne odsetki - zgodnie z ppkt 1 powyżej. Tak otrzymana wysokość raty kredytu/pożyczki zostanie następnie pomniejszona o zaległe ujemne odsetki przypadające na odpowiedni okres rozliczeniowy z okresu poprzedniego. Wartość pomniejszeń w danym okresie rozliczeniowym nie będzie mogła być wyższa niż wysokość bieżącej raty kredytu/pożyczki. W takim przypadku pozostała część ujemnych odsetek będzie przechodziła na rozliczenie w kolejnym okresie rozliczeniowym.

W przypadku, gdy okres pozostający do spłaty zobowiązania wynikającego z umowy kredytu/pożyczki będzie zbyt krótki, aby nastąpił całkowity zwrot zaległych ujemnych odsetek w opisany wyżej sposób, Bank, w terminie 30 dni od dnia zakończenia obowiązywania takiej umowy, zwróci klientom jednorazowo pozostałe zaległe ujemne odsetki.

Pomniejszanie bieżących rat kredytu/pożyczki o zaległe ujemne odsetki zostanie rozpoczęte od pierwszego okresu rozliczeniowego, który nastąpi po dniu wdrożenia rozwiązania, o którym mowa w ppkt 1 powyżej. Wszystkie zaległe ujemne odsetki powstałe w trakcie okresu poprzedniego zostaną zwrócone klientom Banku w terminie 6 miesięcy od zakończenia okresu rozliczeniowego, w którym wdrożone zostanie rozwiązanie opisane w ppkt 1 powyżej;

3. Powiadomienie klientów Banku posiadających pożyczki lub kredyty hipoteczne wyrażone/denominowane/indeksowane we frankach szwajcarskich, dla których wartość bezwzględna z ujemnej stawki bazowej Libor przynajmniej raz w okresie rozliczeniowym przyjęła wartość większą niż wyrażona w umowie kredytu/pożyczki marża, o objęciu ich rozwiązaniem, o którym mowa w ppkt 1 i ppkt 2 powyżej, poprzez skierowanie do nich wraz z przesłaniem harmonogramu spłat za pierwszy okres rozliczeniowy po wdrożeniu rozwiązania, o którym mowa w ppkt 1 powyżej, w formie pisemnej, komunikatu o następującej treści:

„Szanowni Państwo,

Informujemy, że Zarząd Getin Noble Banku w celu wykonania decyzji zobowiązującej nr wydanej przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia podjął decyzję o wprowadzeniu ujemnego oprocentowania kredytów hipotecznych indeksowanych, wyrażonych lub denominowanych do CHF, których suma marży oraz ujemnej stawki bazowej LIBOR przyjmuje wartość poniżej 0%.

Oznacza to, że Państwa rata kapitałowa będzie pomniejszana o odsetki wynikające z ujemnego oprocentowania do momentu, gdy suma odsetek należnych Bankowi dotychczas oraz w bieżącym okresie rozliczeniowym wynikającym z umowy kredytu CHF

będzie przekraczać 1 gr (1 grosz) lub gdy oprocentowanie znów przyjmie wartości dodatnie.

Dodatkowo, za okres od kiedy oprocentowanie Państwa kredytu mogło przyjąć wartość ujemną, otrzymają Państwo zwrot naliczonych odsetek. Zwrot zostanie dokonany poprzez odpowiednie pomniejszenie rat kredytu. Szczegóły zawarte zostaną w harmonogramie spłat.

Powyższe rozwiązanie zastąpi wcześniejsze, w którym Bank uwzględnił ujemną stawkę bazową LIBOR przy założeniu, że oprocentowanie kredytu nie może być mniejsze niż 0%.

W celu uzyskania szczegółowych informacji na temat powyższego rozwiązania prosimy o kontakt drogą mailową na adres: infoserwis@gnb.pl lub telefonicznie z Infolinią 197 97.

Z poważaniem

Getin Noble Bank S.A.”

Komunikat zostanie zamieszczony również na stronach internetowych Banku: www.getinbank.pl i www.noblebank.pl;

4. Umieszczenie na stronach internetowych Banku: www.getinbank.pl i www.noblebank.pl, w terminie 5 dni roboczych od dnia uprawomocnienia się decyzji zobowiązującej, odnośnika do tejże decyzji i utrzymywanie go do momentu wystania do klientów Banku posiadających pożyczki lub kredyty hipoteczne wyrażone/denominowane/indeksowane we frankach szwajcarskich komunikatu, o którym mowa w ppkt 3 powyżej, nie krócej jednak niż przez 30 dni,

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nakłada na Getin Noble Bank Spółkę Akcyjną z siedzibą w Warszawie obowiązek wykonania tego zobowiązania.

II. Na podstawie art. 28 ust. 3 w związku z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r. poz. 184, ze zm.), Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nakłada na **Getin Noble Bank Spółkę Akcyjną z siedzibą w Warszawie** obowiązek przedłożenia Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów informacji o stopniu realizacji zobowiązania nałożonego w punkcie I. sentencji niniejszej decyzji oraz dowodów potwierdzających jego wykonanie w tym:

1. w terminie 9 miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji - zanonimizowanych harmonogramów spłaty 10 przykładowych pożyczek lub kredytów hipotecznych wyrażonych/denominowanych/indeksowanych we frankach szwajcarskich, sporządzonych z uwzględnieniem zasad określonych w punkcie I. ppkt 1 i ppkt 2 sentencji niniejszej decyzji, uwidaczniających kwoty dokonanych według tych zasad pomniejszeń poszczególnych rat kredytu/pożyczki;

2. w terminie 4 miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji - dowodów nadania do 10 wybranych klientów Getin Noble Bank Spółki Akcyjnej z siedzibą w Warszawie posiadających pożyczki lub kredyty hipoteczne wyrażone/denominowane/indeksowane we frankach szwajcarskich pisemnego komunikatu, o którym mowa w punkcie I. ppkt 3 sentencji niniejszej decyzji;

3. w terminie 4 miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji - zrzutów ekranu ze stron internetowych Getin Noble Bank Spółki Akcyjnej z siedzibą w Warszawie:

www.getinbank.pl i www.noblebank.pl z pierwszego i ostatniego dnia utrzymywania na tych stronach odnośnika do niniejszej decyzji.

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: Prezes Urzędu, Prezes UOKiK), wszczął z urzędu postępowanie wyjaśniające (DDK-405-2/15/MF/ZT) w sprawie wstępnego ustalenia czy działania banków związane ze sposobem uwzględniania ujemnych wartości stawek bazowych LIBOR CHF w oprocentowaniu kredytów hipotecznych wyrażonych/denominowanych/indeksowanych we frankach szwajcarskich (dalej: kredyty CHF) mogły naruszyć przepisy uzasadniające wszczęcie postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r. poz. 184, ze zm.; dalej także: uokik) lub naruszyć chronione prawem interesy konsumentów uzasadniające podjęcie działań określonych w odrębnych ustawach.

Po przeprowadzeniu analizy przekazanych przez Getin Noble Bank Spółkę Akcyjną z siedzibą w Warszawie (dalej: Getin, Bank, Spółka) dokumentów oraz informacji Prezes Urzędu ustalił, że w umowach kredytu CHF zawartych z konsumentami i wykonywanych przez Spółkę znajdują się postanowienia, które wskazują, iż Getin ustala oprocentowanie dla tych umów jako sumę wartości stałej marży oraz wartości stawki bazowej LIBOR CHF dla przyjętego w umowie terminu np. 3M CHF. Przykładowo, w „Umowie Kredytu Hipotecznego indeksowanego do CHF” z dnia 23 października 2007 r. znajduje się postanowienie w brzmieniu:

„§ 13. Indeks DBCHF i zmiana oprocentowania.

- 1. Oprocentowanie kredytu jest zmienne i ulega zmianie w pierwszym dniu najbliższego miesiąca następującego po ostatniej zmianie indeksu DBCHF.*
- 2. Indeks DBCHF dla każdego miesiąca oblicza się jako średnią arytmetyczną stawek LIBOR 3m, obowiązujących w dniach roboczych w okresie liczonego od 26 dnia miesiąca, poprzedzającego miesiąc ostatni do 25 dnia miesiąca poprzedzającego zmianę.*
- 3. W przypadku, gdy 26 dzień miesiąca jest dniem wolnym od pracy, średnia stawek LIBOR 3m obliczana jest od najbliższego dnia roboczego następującego po tym dniu. W przypadku, gdy 25 dzień miesiąca jest dniem wolnym od pracy, średnia stawek LIBOR 3m obliczana jest do najbliższego dnia roboczego, poprzedzającego ten dzień.*
- 4. Indeks DBCHF obliczany jest do dwóch miejsc po przecinku.*
- 5. Indeks DBCHF ulega zmianie w okresach miesięcznych i obowiązuje od pierwszego dnia miesiąca, jeżeli wartość Indeksu jest różna od obowiązującej stawki Indeksu DBCHF o przynajmniej 0,1 punktu procentowego i obowiązuje od pierwszego kalendarzowego dnia miesiąca.”*

Ponadto, Prezes Urzędu ustalił, że - na dzień 13 kwietnia 2015 r. - wśród zawartych z konsumentami umów kredytu CHF wykonywanych przez Getin znajdowały się umowy, w przypadku których wartość bezwzględna (ujemnej) stawki bazowej LIBOR CHF relewantnej dla danej umowy była wyższa niż przewidziana w tej umowie marża Banku,

tj. suma odpowiedniej stawki bazowej LIBOR CHF oraz marży Spółki, przewidzianych dla danej umowy kredytu CHF, przyjęła wartość ujemną. Jednocześnie, informacje uzyskane w toku postępowania wyjaśniającego wskazywały na to, że Bank ustalając okresowe należności kredytobiorców nie uwzględniał ujemnego oprocentowania.

Mając na uwadze powyższe ustalenia, Prezes UOKiK postanowieniem z dnia 4 sierpnia 2015 r. wszczął wobec Getin postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 uokik, polegającej na sprzecznym z umowami kredytu CHF zawartymi z konsumentami nieuwzględnianiu przy obliczaniu wysokości oprocentowania tych kredytów ujemnej stawki bazowej LIBOR CHF, w sytuacji, gdy wartość bezwzględna tej stawki jest większa niż wysokość zastrzeżonej w ww. umowach marży kredytu, mimo że suma odsetek należnych dotychczas oraz w bieżącym okresie rozliczeniowym wynikającym z umów przekracza 1 grosz, co może stanowić nieuczciwą praktykę rynkową w rozumieniu art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r. poz. 3; dalej także: upnpr) oraz godzić w zbiorowe interesy konsumentów.

Do akt postępowania w sprawie stosowania przez Bank praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów włączono stosowną część dokumentacji zgromadzonej w toku postępowania wyjaśniającego.

Zawiadamiając Spółkę pismem z dnia 4 sierpnia 2015 r., o wszczęciu przedmiotowego postępowania oraz o zaliczeniu w poczet dowodów w tym postępowaniu ww. dokumentacji, Prezes UOKiK poinformował Getin o możliwości ustosunkowania się do zarzutu przedstawionego w sentencji postanowienia o wszczęciu postępowania.

W pierwszej kolejności Bank, w załączeniu do pisma z dnia 31 sierpnia 2015 r., na żądanie Prezesa UOKiK, przekazał sześć umów kredytu CHF wraz ze stosownymi wyliczeniami (wskazane zostały kwoty odsetek naliczonych dotychczas przez Bank; kwoty odsetek, jakie dotychczas naliczyłby Bank, gdyby uwzględniał ujemne oprocentowanie; kwoty ujemnych odsetek, jakie Bank by naliczył w całym okresie trwania umowy, gdyby uwzględniał ujemne oprocentowanie - przy założeniu, że stawka LIBOR CHF pozostanie na aktualnym poziomie).

Następnie, w piśmie z dnia 15 września 2015 r., Bank odniósł się do zawiadomienia o wszczęciu postępowania. Spółka wniosła mianowicie o wydanie decyzji w trybie art. 28 uokik i złożyła zobowiązanie, które następnie uzupełniła w piśmie z dnia 8 października 2015 r., 26 listopada 2015 r., 11 stycznia 2016 r. i 2 marca 2016 r. Getin zobowiązał się do wyeliminowania uprawdopodobnionej praktyki oraz jej skutków poprzez:

1. Wdrożenie, w terminie do 60 dni od dnia uprawomocnienia się decyzji zobowiązującej, rozwiązania dla klientów Banku posiadających pożyczki lub kredyty hipoteczne wyrażone/denominowane/indeksowane we frankach szwajcarskich polegającego na pomniejszeniu bieżącej raty kredytu/pożyczki o wartość ujemnych odsetek wynikających z sumy stawki bazowej LIBOR i marży kredytu/pożyczki w danym okresie rozliczeniowym, dopóki suma odsetek należnych bankowi dotychczas oraz w bieżącym okresie rozliczeniowym wynikającym z umowy kredytu/pożyczki będzie przekraczać 1 grosz. Wyliczona wartość ujemnych odsetek należna klientowi będzie pomniejszać bieżącą ratę spłaty kredytu/pożyczki wynikającą z harmonogramu spłat w dniu jej spłaty. Przedmiotowe rozwiązanie znajdzie zastosowanie począwszy od pierwszego okresu rozliczeniowego, który nastąpi po dniu wdrożenia tego rozwiązania.

Przedmiotowe rozwiązanie będzie stosowane automatycznie, gdy w danym okresie rozliczeniowym wartość bezwzględna z ujemnej stawki bazowej LIBOR będzie większa niż wyrażona w umowie kredytu/pożyczki marża. Bank nie będzie przy tym wymagał podpisywania stosownego aneksu do obowiązujących umów, ani stawiał innych dodatkowych wymogów, których spełnienie byłoby warunkiem koniecznym do zakwalifikowania klienta do wskazanego powyżej rozwiązania;

2. Zwrot na rzecz klientów Banku posiadających pożyczki lub kredyty hipoteczne wyrażone/denominowane/indeksowane we frankach szwajcarskich kwoty ujemnych odsetek przypadających za okres od okresu rozliczeniowego, w którym suma stawki bazowej LIBOR i marży kredytu/pożyczki przyjęta po raz pierwszy dla danej umowy kredytu/pożyczki wartość ujemną, do okresu rozliczeniowego, w którym wdrożone zostanie rozwiązanie opisane w ppkt 1 powyżej, włącznie (okres poprzedni).

Zwrot polegać będzie na pomniejszeniu bieżącej raty kredytu/pożyczki, w dniu jej spłaty, o wartość tychże ujemnych odsetek, aż do momentu ich całkowitego rozliczenia, dopóki suma odsetek należnych Bankowi dotychczas oraz w bieżącym okresie rozliczeniowym wynikającym z umowy kredytu/pożyczki będzie przekraczać 1 grosz. Pomniejszanie odbywać się będzie w ten sposób, że od bieżącej raty kredytu/pożyczki, wyliczonej bez uwzględnienia ujemnego oprocentowania, w pierwszej kolejności zostaną odjęte bieżące ujemne odsetki - zgodnie z ppkt 1 powyżej. Tak otrzymana wysokość raty kredytu/pożyczki zostanie następnie pomniejszona o zaległe ujemne odsetki przypadające na odpowiedni okres rozliczeniowy z okresu poprzedniego. Wartość pomniejszeń w danym okresie rozliczeniowym nie będzie mogła być wyższa niż wysokość bieżącej raty kredytu/pożyczki. W takim przypadku pozostała część ujemnych odsetek będzie przechodziła na rozliczenie w kolejnym okresie rozliczeniowym.

W przypadku, gdy okres pozostający do spłaty zobowiązania wynikającego z umowy kredytu/pożyczki będzie zbyt krótki, aby nastąpił całkowity zwrot zaległych ujemnych odsetek w opisany wyżej sposób, Bank, w terminie 30 dni od dnia zakończenia obowiązywania takiej umowy, zwróci klientom jednorazowo pozostałe zaległe ujemne odsetki.

Pomniejszanie bieżących rat kredytu/pożyczki o zaległe ujemne odsetki zostanie rozpoczęte od pierwszego okresu rozliczeniowego, który nastąpi po dniu wdrożenia rozwiązania, o którym mowa w ppkt 1 powyżej. Wszystkie zaległe ujemne odsetki powstałe w trakcie okresu poprzedniego zostaną zwrócone klientom Banku w terminie 6 miesięcy od zakończenia okresu rozliczeniowego, w którym wdrożone zostanie rozwiązanie opisane w ppkt 1 powyżej;

3. Powiadomienie klientów Banku posiadających pożyczki lub kredyty hipoteczne wyrażone/denominowane/indeksowane we frankach szwajcarskich, dla których wartość bezwzględna z ujemnej stawki bazowej Libor przynajmniej raz w okresie rozliczeniowym przyjęta wartość większą niż wyrażona w umowie kredytu/pożyczki marża, o objęciu ich rozwiązaniem, o którym mowa w ppkt 1 i ppkt 2 powyżej, poprzez skierowanie do nich wraz z przesłaniem harmonogramu spłat za pierwszy okres rozliczeniowy po wdrożeniu rozwiązania, o którym mowa w ppkt 1 powyżej, w formie pisemnej, komunikatu o następującej treści:

„Szanowni Państwo,

Informujemy, że Zarząd Getin Noble Banku w celu wykonania decyzji zobowiązującej nr wydanej przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia podjął

decyzję o wprowadzeniu ujemnego oprocentowania kredytów hipotecznych indeksowanych, wyrażonych lub denominowanych do CHF, których suma marży oraz ujemnej stawki bazowej LIBOR przyjmuje wartość poniżej 0%.

Oznacza to, że Państwa rata kapitałowa będzie pomniejszana o odsetki wynikające z ujemnego oprocentowania do momentu, gdy suma odsetek należnych Bankowi dotychczas oraz w bieżącym okresie rozliczeniowym wynikającym z umowy kredytu CHF będzie przekraczać 1 gr (1 grosz) lub gdy oprocentowanie znów przyjmie wartości dodatnie.

Dodatkowo, za okres od kiedy oprocentowanie Państwa kredytu mogło przyjąć wartość ujemną, otrzymają Państwo zwrot naliczonych odsetek. Zwrot zostanie dokonany poprzez odpowiednie pomniejszenie rat kredytu. Szczegóły zawarte zostaną w harmonogramie spłat.

Powyższe rozwiązanie zastąpi wcześniejsze, w którym Bank uwzględnił ujemną stawkę bazową LIBOR przy założeniu, że oprocentowanie kredytu nie może być mniejsze niż 0%.

W celu uzyskania szczegółowych informacji na temat powyższego rozwiązania prosimy o kontakt drogą mailową na adres: infoservis@gnb.pl lub telefonicznie z Infolinią 197 97.

Z poważaniem

Getin Noble Bank S.A.”

Komunikat zostanie zamieszczony również na stronach internetowych Banku: www.getinbank.pl i www.noblebank.pl;

4. Umieszczenie na stronach internetowych Banku: www.getinbank.pl i www.noblebank.pl, w terminie 5 dni roboczych od dnia uprawomocnienia się decyzji zobowiązującej, odnośnika do tejże decyzji i utrzymywanie go do momentu wystania do klientów Banku posiadających pożyczki lub kredyty hipoteczne wyrażone/denominowane/indeksowane we frankach szwajcarskich komunikatu, o którym mowa w ppkt 3 powyżej, nie krócej jednak niż przez 30 dni

W piśmie z dnia 9 marca 2016 r. Prezes Urzędu poinformował Spółkę o zakończeniu zbierania materiału dowodowego w niniejszym postępowaniu oraz o możliwości zapoznania się z materiałem zgromadzonym w aktach sprawy w siedzibie Prezesa UOKiK w Warszawie i zajęcia stanowiska przed wydaniem decyzji. Bank nie skorzystał z przysługującego mu uprawnienia.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił, co następuje

Getin Noble Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie jest przedsiębiorcą wpisanym do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem: 0000304735. Przedmiotem działalności Spółki jest m.in. działalność związana z zarządzaniem funduszami, pozostała finansowa działalność usługowa, gdzie indziej niesklasyfikowana, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych, pozostałe formy udzielania kredytów, pozostałe pośrednictwo pieniężne.

/dowód: informacja odpowiadająca odpisowi aktualnemu z Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego Spółki według stanu na dzień 21 stycznia 2016 r./

Bank w ramach prowadzonej działalności gospodarczej zawierał z konsumentami w rozumieniu art. 22¹ k.c., tj. osobami fizycznymi dokonującymi z przedsiębiorcą czynności prawnych niezwiązanych bezpośrednio z ich działalnością zawodową lub gospodarczą, umowy kredytu CHF, które są aktualnie wykonywane. W umowach tych znajdują się postanowienia, które wskazują, iż przewidziane dla kredytów CHF oprocentowanie zostało ustalone jako suma wartości stałej marży oraz wartości stawki bazowej LIBOR CHF dla przyjętego w umowie terminu np. 3M CHF. Przykładowo, w „Umowie Kredytu Hipotecznego indeksowanego do CHF” z dnia 23 października 2007 r. znajduje się postanowienie w brzmieniu:

„§ 13. Indeks DBCHF i zmiana oprocentowania.

- 1. Oprocentowanie kredytu jest zmienne i ulega zmianie w pierwszym dniu najbliższego miesiąca następującego po ostatniej zmianie indeksu DBCHF.*
- 2. Indeks DBCHF dla każdego miesiąca oblicza się jako średnią arytmetyczną stawek LIBOR 3m, obowiązujących w dniach roboczych w okresie liczonym od 26 dnia miesiąca, poprzedzającego miesiąc ostatni do 25 dnia miesiąca poprzedzającego zmianę.*
- 3. W przypadku, gdy 26 dzień miesiąca jest dniem wolnym od pracy, średnia stawek LIBOR 3m obliczana jest od najbliższego dnia roboczego następującego po tym dniu. W przypadku, gdy 25 dzień miesiąca jest dniem wolnym od pracy, średnia stawek LIBOR 3m obliczana jest do najbliższego dnia roboczego, poprzedzającego ten dzień.*
- 4. Indeks DBCHF obliczany jest do dwóch miejsc po przecinku.*
- 5. Indeks DBCHF ulega zmianie w okresach miesięcznych i obowiązuje od pierwszego dnia miesiąca, jeżeli wartość Indeksu jest różna od obowiązującej stawki Indeksu DBCHF o przynajmniej 0,1 punktu procentowego i obowiązuje od pierwszego kalendarzowego dnia miesiąca.”*

/dowód: pisma Spółki z dnia: 6 lutego 2015 r. i 8 czerwca 2015 r. wraz z załącznikami/

Na dzień 13 kwietnia 2015 r. wśród zawartych z konsumentami umów kredytu CHF wykonywanych przez Getin znajdowały się umowy, w przypadku których wartość bezwzględna (ujemnej) stawki bazowej LIBOR CHF relewantnej dla danej umowy była wyższa niż przewidziana w tej umowie marża Spółki, tj. suma odpowiedniej stawki bazowej LIBOR CHF oraz marży Spółki, przewidzianych dla danej umowy kredytu CHF, przyjęła wartość ujemną. Jednocześnie, Bank ustalając okresowe należności kredytobiorców nie uwzględnił ujemnego oprocentowania.

/dowód: pismo Banku z dnia: 16 kwietnia 2015 r. stanowiące odpowiedź na pismo Prezesa Urzędu z dnia 14 kwietnia 2015 r., 11 lutego 2015 r., 18 lutego 2015 r., 25 lutego 2015 r., 3 marca 2015 r., 11 marca 2015 r., 18 marca 2015 r., 8 kwietnia 2015 r., 29 kwietnia 2015 r., 20 maja 2015 r., 10 czerwca 2015 r./

Dodatkowo, Prezes Urzędu ustalił, że na dzień 13 kwietnia 2015 r. liczba umów o kredyt CHF, w których suma stawki bazowej LIBOR CHF i marży była mniejsza niż zero wynosiła [...], a udział tych umów w całkowitej liczbie wykonywanych przez Bank umów o kredyt CHF stanowił [...] %. Z kolei wartość pozostała do spłacenia takich umów równa była [...] CHF, a udział wartości pozostałej do spłacenia takich umów w całkowitej wartości pozostałej do spłacenia dla wykonywanych przez Bank umów o kredyt CHF wynosił [...] %.

/dowód: pismo Spółki z dnia 16 kwietnia 2015 r. stanowiące odpowiedź na pismo Prezesa Urzędu z dnia 14 kwietnia 2015 r./

Prezes Urzędu ustalił także, że dla umowy zawartej w 2006 r. z marżą na poziomie [...] % (przy kwocie kredytu [...] CHF i oprocentowaniu z umowy [...] %; dalej także „Umowa z niższą marżą”) w okresie od dnia uruchomienia kredytu tj. 9 listopada 2006 r. do dnia 4 sierpnia 2015 r., Bank naliczył odsetki w wysokości [...] CHF. Natomiast dla umowy zawartej w 2008 r. z marżą na poziomie [...] % (przy kwocie kredytu [...] CHF i oprocentowaniu z umowy [...] %; dalej także „Umowa z wyższą marżą”) w okresie od dnia uruchomienia kredytu tj. 2 października 2008 r. do dnia 4 sierpnia 2015 r., Bank naliczył odsetki w wysokości [...] CHF. Dla Umowy z niższą marżą wysokość odsetek obliczonych z uwzględnieniem ujemnego oprocentowania dla wszystkich okresów, w których suma stawki LIBOR CHF i marży Banku przyjęła wartość ujemną, wynosiłaby [...] CHF, a dla Umowy z wyższą marżą wysokość tych odsetek wynosiłaby [...] CHF. Jednocześnie, przy założeniu, że stawka bazowa LIBOR CHF pozostanie na poziomie niezmiennym od dnia 4 sierpnia 2015 r., a Bank stosowałby ujemne oprocentowanie, odsetki w całym okresie umownym dla Umowy o niższej marży wyniosłyby [...] CHF (okres kredytowania od dnia 9 listopada 2006 r. do dnia 30 listopada 2026 r.), a dla Umowy o wyższej marży [...] CHF (okres kredytowania od dnia 2 października 2008 r. do dnia 31 marca 2029 r.).

/dowód: pismo Spółki z dnia 31 sierpnia 2015 r. wraz z załącznikami/

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje

Interes publicznoprawny

Stosownie do art. 1 ust. 1 uokik, ochrona interesów przedsiębiorców i konsumentów podejmowana w ramach działań Prezesa Urzędu jest prowadzona w interesie publicznym. Naruszenie interesu publicznego stanowi podstawę do rozstrzygnięcia przez Prezesa Urzędu sprawy w oparciu o przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Interes publiczny zostaje naruszony w szczególności wówczas, gdy określonymi działaniami przedsiębiorcy dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku, względnie, gdy wywołują one na rynku niekorzystne zjawiska, powodując zaburzenia w jego prawidłowym funkcjonowaniu (por. wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 24 października 1991 r., sygn. akt XVII Amr 8/90).

W ocenie Prezesa UOKiK, rozpatrywana sprawa ma charakter publiczny, gdyż wiąże się z ochroną praw potencjalnie nieograniczonej liczby konsumentów, którzy mogli być narażeni na negatywne skutki praktyk stosowanych przez Bank. Podjęta przez Prezesa Urzędu interwencja ma związek z sytuacją, w jakiej kredytobiorcy znaleźli się po ogłoszeniu w dniu 15 stycznia 2015 r. przez szwajcarski bank centralny decyzji o uwolnieniu kursu swojej waluty w stosunku do euro przy jednoczesnym obniżeniu stopy procentowej do poziomu -0,75 proc., co spowodowało znaczące wzmocnienie franka szwajcarskiego wobec złotego. W efekcie obniżenia stawki bazowej LIBOR dla CHF, w przypadku kredytów hipotecznych w CHF, w których sposób ustalania oprocentowania oparty został o formułę „LIBOR dla CHF + marża”, oprocentowanie kredytu powinno ulec obniżeniu (a wraz z nim wysokość raty kredytu). Powyższe miało istotne znaczenie w sytuacji wzrostu wartości franka szwajcarskiego wobec złotego, który przekładał się na wzrost wysokości rat kredytu (przeliczanych obecnie po wyższym kursie).

Interes publiczny przejawia się także w postaci zbiorowego interesu konsumentów. Z uwagi na to, że w niniejszej sprawie może mieć miejsce naruszenie przez Bank interesu

publicznego, możliwe jest poddanie kwestionowanych działań Getin ocenie w świetle przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, pod kątem stosowania przez Spółkę praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Uprawdopodobnienie naruszenia zakazu z art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

Zgodnie z art. 24 ust. 1 uokik, zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Natomiast art. 24 ust. 2 uokik stanowi między innymi, że przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy. Zbiorowe interesy konsumentów podlegają zatem ochronie przed wymierzonymi w nie naruszeniami, polegającymi na sprzecznych z prawem działaniach przedsiębiorców.

W związku z powyższym, dla uznania działania przedsiębiorcy za niezgodne z zawartym w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów zakazem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów należy wykazać, że spełnione zostały kumulatywnie trzy następujące przesłanki:

- 1) kwestionowane działanie jest działaniem przedsiębiorcy;
- 2) działanie to jest bezprawne;
- 3) działanie to godzi w zbiorowy interes konsumentów.

Ad 1. Strona postępowania (przedsiębiorca)

Zgodnie z art. 4 pkt 1 uokik, pod pojęciem przedsiębiorcy należy rozumieć m.in. przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r. poz. 584, ze zm.), tj. osobę fizyczną, osobę prawną i jednostkę organizacyjną niebędącą osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną - wykonującą we własnym imieniu działalność gospodarczą (art. 4 ust. 1 ww. ustawy). Działalnością gospodarczą jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły (art. 2 ww. ustawy).

Podmiot będący stroną niniejszego postępowania posiada status przedsiębiorcy w rozumieniu powołanego powyżej art. 4 pkt 1 uokik, gdyż jest wpisany do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem: 0000304735. Przedmiotem działalności Spółki jest m.in. działalność związana z zarządzaniem funduszami, pozostała finansowa działalność usługowa, gdzie indziej niesklasyfikowana, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszów emerytalnych, pozostałe formy udzielania kredytów, pozostałe pośrednictwo pieniężne. Wobec tego Getin jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 („*in initio*”) uokik. Tym samym zachowanie Spółki podlega kontroli dokonywanej na podstawie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, a jej działania mogą podlegać ocenie w aspekcie naruszenia zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Ad 2. Uprawdopodobnienie bezprawności działań Spółki

Bezprawność tradycyjnie ujmowana jest jako sprzeczność z obowiązującym porządkiem prawnym. Bezprawność jest kategorią obiektywną. Rozważenia przy ocenie bezprawności wymaga kwestia, czy zachowanie przedsiębiorcy było zgodne, czy też niezgodne z obowiązującymi zasadami porządku prawnego. Źródłem tych zasad są normy prawa powszechnie obowiązującego, a także nakazy i zakazy wynikające z zasad współzycia społecznego i dobrych obyczajów.¹

Jako zachowania przedsiębiorcy, które stanowią praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów ustawodawca wskazuje w szczególności nieuczciwe praktyki rynkowe (art. 24 ust. 2 pkt 3 uokik). Oznacza to, że jeśli mamy do czynienia z nieuczciwą praktyką rynkową w rozumieniu ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, która jednocześnie godzi w zbiorowe interesy konsumentów, takie działanie w świetle prawa może zostać uznane się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

W przedmiotowym postępowaniu Bankowi zarzucono stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 uokik, polegającej na stosowaniu nieuczciwej praktyki rynkowej w rozumieniu art. 4 ust. 1 i 2 upnpr. Mianowicie, Prezes Urzędu zakwestionował sprzeczne z umowami o kredyt CHF zawartymi z konsumentami nieuwzględnianie przy obliczaniu wysokości oprocentowania tych kredytów ujemnej stawki bazowej LIBOR CHF, w sytuacji, gdy wartość bezwzględna tej stawki jest większa niż wysokość zastrzeżonej w ww. umowach marży kredytu, mimo że suma odsetek należnych dotychczas oraz w bieżącym okresie rozliczeniowym wynikającym z umów przekracza 1 grosz.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 upnpr, stosowana przez przedsiębiorcę wobec konsumentów praktyka rynkowa jest nieuczciwa, jeżeli jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i w istotny sposób zniekształca lub może zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy, w trakcie jej zawierania lub po jej zawarciu.

Przez praktykę rynkową rozumie się, zgodnie z art. 2 pkt 4 upnpr - działanie lub zaniechanie przedsiębiorcy, sposób postępowania, oświadczenie lub informację handlową, w szczególności reklamę i marketing, bezpośrednio związane z promocją lub nabyciem produktu przez konsumenta. Pojęcie produktu wskazane w art. 2 pkt 3 upnpr ma szeroki zakres i obejmuje także usługę. Zatem, sposób w jaki Bank wykonuje umowy kredytu CHF, w ramach którego ustala należności kredytobiorców, spełnia powyższe kryteria i może zostać uznany za praktykę rynkową w rozumieniu niniejszej ustawy.

Model przeciętnego konsumenta

Ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym posługuje się pojęciem przeciętnego konsumenta. To w odniesieniu do przeciętnego konsumenta powinna być dokonywana ocena każdej praktyki rynkowej. Będące przedmiotem niniejszego rozstrzygnięcia zachowanie Banku w zakresie sprzecznego z umową nieuwzględniania ujemnego oprocentowania powinno być zatem oceniane z perspektywy przeciętnego konsumenta.

Przepis art. 2 pkt 8 upnpr za przeciętnego uznaje konsumenta, który jest dostatecznie dobrze poinformowany, uważny i ostrożny. Wymaga zarazem dokonania oceny tych cech z uwzględnieniem czynników społecznych, kulturowych, językowych i przynależności danego konsumenta do szczególnej grupy konsumentów, przez którą rozumie się dającą się

¹ Tak SOKiK w orzeczeniu z dnia 13 listopada 2007 r., sygn. akt XVII AmA 45/07, niepubl.

jednoznacznie zidentyfikować grupę konsumentów, szczególnie podatną na oddziaływanie praktyki rynkowej lub na produkt, którego praktyka rynkowa dotyczy, ze względu na szczególne cechy, takie jak wiek, niepełnosprawność fizyczna lub umysłowa.

W przedmiotowej sprawie rekonstruowany model przeciętnego konsumenta dotyczy konsumenta zawierającego z Bankiem umowę kredytu CHF. Adresatami działań Spółki, polegających na ustalaniu w trakcie wykonywania umowy wysokości oprocentowania, są ci konsumenci, którzy mogli skorzystać z oferty Banku i zawrzeć z nim umowę o kredyt CHF. Przyjąć należy, że oferta handlowa Getin kierowana była do niedookreślonej grupy osób fizycznych, konsumentów, którzy zawierali umowę w celu bezpośrednio niezwiązanym z działalnością gospodarczą. Charakter oferowanej usługi finansowej nie wskazuje na to, by Spółka kierowała swoją ofertę do szczególnej grupy konsumentów, która mogłaby zostać wyodrębniona na podstawie określonej i wspólnej im cechy. Przyjęty zatem w niniejszej sprawie model przeciętnego konsumenta nie odwołuje się do szczególnej grupy konsumentów. Przez przeciętnego konsumenta należy zatem rozumieć konsumenta dostatecznie dobrze (przeciętnie) rozważnego i zorientowanego, mającego prawo do uzyskiwania od przedsiębiorcy rzetelnych informacji przekazywanych w sposób niewprowadzający w błąd. Wskazanie na cechy takie jak dostateczne poinformowanie, uwaga oraz ostrożność określa pewien zespół cech mentalnych konsumenta (jego „przeciętność”), polegającą na tym, że z jednej strony możemy wymagać od niego pewnego stopnia wiedzy i orientacji w rzeczywistości, lecz z drugiej strony nie możemy uznać, że jego wiedza jest kompletna i profesjonalna. W niniejszej sprawie przeciętny konsument, zawierający z Bankiem umowę kredytu CHF ma zatem prawo do tego, aby zawarta przez niego z Getin umowa wykonywana była w taki sposób w jaki uzgodnił to w treści zawartej ze Spółką umowy. W przedmiotowej sprawie należy przyjąć, że konsument zna treść umowy kredytu CHF, interpretuje literalnie jej postanowienia dotyczące sposobu ustalania wysokości oprocentowania i na tej podstawie, w prosty matematyczny sposób, potrafi określić, bazując na treści umowy, aktualną wysokość oprocentowania swojego kredytu. Przeciętny konsument, przyjmując zatem obiektywne kryteria i korzystając z wiedzy powszechnie dostępnej (np. wysokość stawki bazowej LIBOR CHF), odczytuje ww. postanowienia umowy w ten sposób, że wzrost stawki bazowej LIBOR CHF prowadzi zasadniczo do wzrostu oprocentowania kredytu, a w konsekwencji do wzrostu wysokości raty kredytu, natomiast spadek ww. stawki - do obniżenia oprocentowania, a w konsekwencji do obniżenia wysokości tej raty. W konsekwencji przeciętny konsument przyjmuje, że ujemna wartość stawki bazowej LIBOR CHF, której wartość bezwzględna przewyższa wysokość marży Banku, powinna wpłynąć na obniżenie oprocentowania w ten sposób, że przy odpowiednich parametrach przyjmuje ono wartość ujemną.

Nieuczciwa praktyka rynkowa

Stosownie do art. 4 ust. 1 upnr do uznania stosowanej przez przedsiębiorcę praktyki za nieuczciwą koniecznym jest wykazanie, że:

- stoi ona w sprzeczności z dobrymi obyczajami oraz
- w istotny sposób zniekształca lub może zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy, w trakcie jej zawierania lub po jej zawarciu.

Praktyka stosowana przez Bank może naruszać dobre obyczaje kontraktowe, które powinny charakteryzować profesjonalistę. Pojęcie dobrych obyczajów jest klauzulą generalną, niezawierającą swej definicji normatywnej. Jak wskazuje doktryna i orzecznictwo, klauzule generalne to przepisy prawne, w których nie są dokładnie sprecyzowane wszystkie

elementy składające się na hipotezę czy dyspozycję normy prawnej, a ocena konkretnego stanu faktycznego zostaje przerzucona na organ stosujący prawo². Istotą i funkcją klauzul generalnych w prawie cywilnym jest możliwość uwzględnienia w ocenie różnego rodzaju okoliczności faktycznych, które nie mogą - w oderwaniu od konkretnego stanu faktycznego - być według jakiegoś schematu mającego walor bezwzględny oceniane raz na zawsze i w sposób jednakowy³. Pojęcie dobrych obyczajów nie jest w prawie zdefiniowane, ale podobnie jak zasady współżycia społecznego, jest przedmiotem wielu orzeczeń sądowych oraz opracowań doktryny⁴. Wskazuje się w nich, że dobre obyczaje to uczciwe zasady postępowania i ustalone zwyczaje w ujęciu etyczno-moralnym, a na ich treść składają się elementy etyczne i socjologiczne kształtowane przez oceny moralne i społeczne stanowiące uzupełnienie porządku prawnego. Przy takim założeniu sprzeczne z dobrymi obyczajami są m.in. działania wykorzystujące niewiedzę, brak doświadczenia konsumenta, naruszenie równorzędności stron umowy, działania zmierzające do dezinformacji i wywołania błędnego przekonania konsumenta. Chodzi więc o działania potocznie określane jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające „in minus” od standardów postępowania.

Literatura dopuszcza także dokonywanie stosownych ocen na podstawie norm środowiskowych, a więc o węższym zasięgu oddziaływania. Konsekwentnie za naruszające dobre obyczaje przyjmuje się przekroczenie postanowień zawartych w kodeksach etycznych opracowywanych dla poszczególnych grup zawodowych.⁵ „Co się tyczy obowiązujących w bankowości zwyczajów w tym też dobrych obyczajów - jak wskazał Sąd Apelacyjny w Warszawie⁶ - to zostały one skodyfikowane w tzw. Zasadach Dobrej Praktyki Bankowej (załącznik Nr 1 do uchwały nr 6 XVIII Walnego Zgromadzenia Związku Banków Polskich z dnia 26.04.2007 r. ze zm.). (...) Wiążący charakter tychże zasad potwierdza art. 136 ust. 1 Prawa bankowego (Dz.U.02.72.665 j.t. ze zm.), który nakazuje biegłym rewidentom przeprowadzającym badanie sprawozdań finansowych banku powiadamiać Komisję Nadzoru Bankowego o ujawnionych faktach wskazujących na naruszenie zasad dobrej praktyki bankowej lub inne zagrożenie interesów klientów banku”.

Zgodnie z „Kodeksem Etyki Bankowej (Zasady Dobrej Praktyki Bankowej)”⁷ „banki, jako instytucje zaufania publicznego, w swojej działalności kierują się przepisami prawa, rekomendacjami Komisji Nadzoru Finansowego, uchwałami samorządu bankowego, normami przewidzianymi w Kodeksie oraz dobrymi zwyczajami kupieckimi. Banki i ich pracownicy oraz osoby, za których pośrednictwem banki wykonują czynności bankowe, uwzględniają zasady: profesjonalizmu, rzetelności, rzeczowości, staranności i najlepszej wiedzy”. Kodeks ten przewiduje, że „Bank w stosunkach z Klientami i przy wykonywaniu czynności na rzecz Klientów, powinien działać zgodnie z zawartymi umowami, w granicach dobrze pojętego interesu własnego i z uwzględnieniem interesów Klientów. Bank nie może wykorzystywać swego profesjonalizmu w sposób naruszający interesy Klientów” (pkt 1.3).

² A. Wolter, Prawo cywilne. Zarys części ogólnej, wyd. VIII, Warszawa 1986, str. 83.

³ Orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 29 marca 1979 r., sygn. akt III CRN 59/79, niepubl.

⁴ Np. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 13 listopada 1991 r., sygn. akt I ACr 411/91, Wokanda 1992/4; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 stycznia 2003 r., sygn. akt II CKN 1097/00, Lex nr 78878; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2003 r., sygn. akt I CKN 473/01, Lex nr 80257; J. Szwań [w:] Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji - Komentarz, Warszawa 2000, str. 122-133; R. Stefanicki, Dobre obyczaje w prawie polskim, Przegląd Prawa Handlowego, 2002/5.

⁵ M. Kępiński, Problemy ogólne nowej ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, RPEiS 1994, nr 2, s. 7.

⁶ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 18 czerwca 2010 r., sygn. akt VI ACa 1431/09.

⁷ Przyjęty na XXV Walnym Zgromadzeniu Związku Banków Polskich 18.04.2013 r.

Do poszanowania prawa klienta do informacji odwołuje się również „Kanon Dobrych Praktyk Rynku Finansowego”⁸ rekomendowany przez Komisję Nadzoru Finansowego, którego treść norm uwzględniana jest również przez „Kodeks Etyki Bankowej” (pkt 6 „Postanowień ogólnych Kodeksu Etyki Bankowej”). Jedną z zasad wyrażonych w Kanonie jest ta, zgodnie z którą „podmiot finansowy zapewnia klientowi jasną i rzetelną informację o oferowanych produktach i usługach oraz o związanych z nimi kosztach, ryzyku i możliwych do osiągnięcia korzyściach, ułatwiając klientowi dokonanie wyboru” (zasada nr 9). W niniejszej sprawie, Bank miał obowiązek sformułowania informacji o produkcie w sposób jasny i rzetelny, w szczególności przekazania w taki sposób informacji o kosztach z tym produktem związanych (w tej sprawie za najistotniejszy koszt należy uznać wysokość oprocentowania i sposób jego ustalania). Zatem, jeżeli Bank wskazując w treści umowy, że oprocentowanie będzie ustalane według formuły „LIBOR CHF + marża”, nie zastrzegł, że umowa w tym zakresie wykonywana będzie przy uwzględnieniu innych czynników (tj. tych, które zdaniem Banku wynikają z treści przepisów prawa), a miał obowiązek zapewnienia konsumentom jasnej i rzetelnej informacji na podstawie ww. postanowień, jak również przepisu art. 69 ust. 2 pkt 5 Prawa bankowego, to nie może wykonywać tej umowy w sposób inny niż wskazany w jej treści.

W niniejszej sprawie dobre obyczaje należy utożsamiać z przestrzeganiem przez Bank obowiązku dotrzymania zawartych z konsumentami umów kredytu CHF. Zamieszczając w tych umowach postanowienia, według których oprocentowanie kredytu CHF stanowi sumę wartości stałej marży oraz wartości stawki bazowej LIBOR CHF dla danego okresu, Bank zobowiązał się do ustalania oprocentowania w opisany sposób bez względu na to, jakie wartości przyjmą obydwie te czynniki. Tymczasem, Spółka nie przestrzega ustalonej w umowach zasady w sytuacji, gdy w danym okresie rozliczeniowym stawka LIBOR CHF jest ujemna i jednocześnie jej wartość bezwzględna przewyższa wartość zastrzeżonej marży. Bank przyjmuje wówczas, że wartość oprocentowania kredytu CHF wynosi zero. Powoduje to niekorzystne skutki dla konsumentów, ponieważ prowadzi do naliczenia oprocentowania w wysokości wyższej niż w przypadku, gdyby Bank zastosował się do postanowień umów kredytu CHF. Należy zauważyć, że taka praktyka może stanowić naruszenie jednej z podstawowych zasad prawa cywilnego, według której umów należy dotrzymywać (*pacta sunt servanda*), a także ogólnej reguły prawa zobowiązań współdziałania wierzyciela i dłużnika przy wykonywaniu zobowiązania, zgodnie z jego treścią i w sposób odpowiadający zasadom współzycia społecznego, a jeżeli istnieją w tym zakresie ustalone zwyczaje - także w sposób odpowiadający tym zwyczajom (art. 354 k.c.). Przeciętny konsument ma prawo oczekiwać, że Spółka dotrzyma postanowień zawartej z nią umowy - zgodnie z dobrymi obyczajami kupieckimi. Co istotne, twórcą postanowień umów, do których w ramach adhezji przystępowali konsumenci, był Getin. Bank jako profesjonalista powinien mieć świadomość, że stopa oprocentowania oparta o sposób wyliczenia zaproponowany przez Spółkę, może przyjąć wartość ujemną. O ile bowiem marża zawsze pozostanie stała, o tyle wartość stawki LIBOR CHF jest zmienna, a kierunek jej zmian nie jest na rynku w żaden sposób ograniczany. Tym samym Bank, będąc profesjonalnym uczestnikiem rynku finansowego, miał bądź powinien mieć świadomość tego, że stawka bazowa LIBOR CHF może przyjąć wartość ujemną⁹. Jednocześnie, Bank w treści umowy nie

⁸ Uchwała Nr 99/08 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 18 marca 2008 r. w sprawie rekomendacji stosowania Kanonu Dobrych Praktyk Rynku Finansowego.

⁹ Zjawisko ujemnych stóp procentowych w przeszłości występowało na rynku finansowym, np. w latach 70-tych w Szwajcarii (<http://www.ft.com/intl/cms/s/0/b1afca6a-c4d1-11e0-9c4d-00144feabdc0.html#axzz3jRmK1xgs>, strona internetowa dostępna w dniu 21.08.2015).

zawarł postanowienia, zgodnie z którym oprocentowanie kredytu nie mogłoby przyjąć wartości ujemnej.

Jednocześnie, znaczna część profesjonalnych uczestników rynku wykonując umowy o kredyt CHF, przy ustalaniu okresowych należności kredytobiorców, uwzględnia ujemne oprocentowanie (zestawienie wskazujące na fakt, czy dany bank uwzględnia ujemne oprocentowanie: <https://finanse.uokik.gov.pl/zestawienia>; zgodnie z aktualnymi danymi posiadanymi przez Prezesa Urzędu, 13 na 21 banków objętych zestawieniem uwzględnia ujemne oprocentowanie).

Jest prawdopodobne, że opisane wyżej działanie Banku w sposób istotny zniekształca lub może zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta. Zniekształcenie zachowania rynkowego przeciętnego konsumenta polega na podjęciu lub możliwości podjęcia określonej decyzji dotyczącej umowy, w sytuacji, gdy wobec innego (uczciwego) zachowania (praktyki rynkowej) przedsiębiorcy, konsument podjąłby lub mógłby podjąć decyzję odmienną.

Konsument mając wiedzę, że Bank nie uwzględnia ujemnego oprocentowania, nie podejmuje określonych działań, mając świadomość, że będą one bezskuteczne. W tej sytuacji zniekształcenie zachowania rynkowego przeciętnego konsumenta może przejawiać się bądź w tym, że konsument rezygnuje z dochodzenia roszczeń o zapłatę kwoty wynikającej z zastosowania ujemnego oprocentowania bądź w tym, że - uiszczając comiesięczną ratę - nie potrąca kwoty wynikającej z zastosowania ujemnego oprocentowania z należności, którą zgodnie z harmonogramem Bank przedstawił konsumentowi do zapłaty. Jako słabsza strona umowy kredytu CHF może się bowiem obawiać konsekwencji nieuiszczenia należności w wysokości wymaganej przez silniejszego kontrahenta takich, jak wypowiedzenie umowy kredytu CHF z tytułu niedotrzymania jej warunków, a w konsekwencji, w przypadku umów zabezpieczonych na nieruchomości, utraty lokalu mieszkalnego stanowiącego często dorobek całego życia. Dodatkowo konsument narażony jest na obowiązek zapłaty odsetek od zadłużenia przeterminowanego oraz innych opłat związanych z dochodzeniem roszczeń przez Getin. Należy przy tym zauważyć, że Bank mógł dochodzić ww. roszczeń poprzez wystawienie bankowego tytułu egzekucyjnego, który znacznie ogranicza konsumenta w możliwości obrony jego praw przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego. W konsekwencji konsument może istotnie zmienić swoje zachowanie rynkowe i spłacać należności w kwocie wskazywanej przez Bank w harmonogramie spłaty, tj. uiszczać raty o wyższej wartości niż wynikałoby to z postanowień umowy.

Tym samym, działanie Banku polegające na nieuwzględnianiu ujemnego oprocentowania przy ustalaniu należności kredytobiorców powodowało lub mogło powodować podjęcie przez przeciętnego konsumenta decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął.

Jednocześnie, należy wskazać na prawdopodobieństwo, że zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta zostało lub mogło zostać zniekształcone w sposób istotny. Bezsporne jest, że wysokość raty i to z jakimi miesięcznymi obciążeniami domowego budżetu powinien liczyć się konsument ma dla niego istotne znaczenie. W zależności od kwoty kredytu oraz okresu, który pozostał do końca jego spłaty, wysokość odsetek obliczonych przy zastosowaniu oprocentowania ujemnego przyjmie różną wysokość (część ustalająca niniejszej decyzji, str. 9-10). Do dnia wydania niniejszej decyzji, zarzucana Bankowi praktyka dotyczyła kilku kolejnych rat i nie jest wiadome jak długo stawka bazowa LIBOR CHF będzie osiągać wartość bezwzględną przekraczającą wysokość najniższej marży zaoferowanej przez Bank. Jednak bez względu na wysokość odsetek

obliczonych przy zastosowaniu oprocentowania ujemnego, przyjąć należy, że istotnym dla konsumenta jest, aby rozliczenie jego zobowiązania następowało w sposób prawidłowy, zgodny z treścią zawartej umowy.

W tym miejscu Prezes Urzędu wyjaśnia, że nie kwestionuje zasady odpłatności umowy kredytu CHF, która wynika z brzmienia art. 69 ust. 1 Prawa bankowego. Zgodnie z tym przepisem, przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Odpłatność umowy kredytu realizuje się poprzez pobieranie przez bank odsetek, które - w przeciwieństwie do prowizji - są obligatoryjnym elementem tej umowy (art. 69 ust. 2 pkt 5 Prawa bankowego wymaga określenia w umowie kredytu wysokości oprocentowania i warunków jego zmiany, natomiast, zgodnie z art. 69 ust. 2 pkt 9 tej ustawy, zastrzeżenie prowizji jest fakultatywne). Prezes Urzędu uznaje, że zasadę odpłatności należy odnosić do całego okresu umownego, a nie do poszczególnych okresów rozliczeniowych, w których spłacane są pojedyncze raty kredytu. Zatem, Bank powinien uwzględniać przy obliczaniu wysokości oprocentowania kredytu CHF ujemną stawkę bazową LIBOR CHF także w sytuacji, gdy wartość bezwzględna tej stawki jest większa niż wysokość zastrzeżonej w umowie marży kredytu - dopóki suma pobranych do tej pory (tj. w całym dotychczasowym okresie umownym) odsetek przekracza wartość odsetek w najniższej możliwej wysokości. Innymi słowy, w ocenie Prezesa Urzędu, wynikające z uwzględnienia ujemnej stawki LIBOR CHF ujemne oprocentowanie kredytu CHF w danym okresie rozliczeniowym nie pozbawia umowy kredytu CHF odpłatnego charakteru, jeżeli wartość wyliczonych w oparciu o takie oprocentowanie „ujemnych” odsetek jest mniejsza niż suma odsetek pobranych przez Bank we wszystkich poprzednich okresach rozliczeniowych. W związku z tym, Bank powinien uwzględniać ujemną stawkę bazową LIBOR, pod warunkiem, że takie działanie nie pozbawi go odsetek w najniższej możliwej wysokości w skali całego dotychczasowego okresu obowiązywania umowy kredytu CHF. Wymaga przy tym zaznaczenia, że przez odsetki w najniższej możliwej wysokości należy rozumieć odsetki o wartości 1 grosza. Jest to bowiem najniższy nominal pieniądź występujący w krajowym systemie pieniężnym.

Wskazane okoliczności pozwalają na przyjęcie, że bezprawność działania Banku została uprawdopodobniona.

Ad 3. Uprawdopodobnienie naruszenia zbiorowych interesów konsumentów

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie podaje definicji „zbiorowego interesu konsumentów”, wskazując jednak w przepisie art. 24 ust. 3, że nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. Godzenie w zbiorowe interesy konsumentów oznacza zatem narażenie na uszczerbek interesów pewnej grupy lub wszystkich konsumentów, poprzez stosowaną przez przedsiębiorcę praktykę, obejmującą tak działania, jak i zaniechania. Ponadto, godzenie w zbiorowe interesy konsumentów może polegać zarówno na ich naruszeniu, jak i na zagrożeniu ich naruszenia. Ochrona zbiorowych interesów konsumentów ma miejsce wówczas, gdy działania przedsiębiorcy są powszechne w tym znaczeniu, że mogą dotknąć każdego konsumenta będącego lub mogącego być potencjalnie kontrahentem przedsiębiorcy. Przedmiotem ochrony są zatem interesy wszystkich aktualnych lub potencjalnych klientów - traktowanych jako grupa

uczestników rynku zasługująca na szczególną ochronę (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 10 lipca 2008 r., sygn. akt VI ACa 306/08).

Stanowisko to zostało potwierdzone również w orzecznictwie Sądu Najwyższego, który w uzasadnieniu jednego z wyroków stwierdził, iż *„nie jest zasadne uznawanie, że postępowanie z tytułu naruszenia ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów można wszcząć tylko wtedy, gdy zagrożone są interesy wielu odbiorców, a nie jest to możliwe w sytuacji, gdy pokrzywdzonym jest tylko jeden konsument. Wydawane orzeczenie ma bowiem wymiar znacznie szerszy, pełni także funkcję prewencyjną, służy bowiem ochronie także nieograniczonej liczbie potencjalnych konsumentów”* (wyrok SN z dnia 12 września 2003 r., sygn. akt I CKN 504/01). W innym orzeczeniu Sąd Najwyższy podkreślił, że *„praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest bowiem takie zachowanie przedsiębiorcy, które podejmowane jest w warunkach wskazujących na powtarzalność zachowania w stosunku do indywidualnych konsumentów wchodzących w skład grupy, do której adresowane są zachowania przedsiębiorcy, w taki sposób, że potencjalnie ofiarą takiego zachowania może być każdy konsument będący klientem lub potencjalnym klientem przedsiębiorcy”* (wyrok SN z dnia 10 września 2008 r., sygn. akt III SK 27/07; por. również wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 5 września 2013 r., sygn. akt VI ACa 67/13).

Nie ulega wątpliwości, że działanie przedsiębiorcy godzi w interesy konsumentów wtedy, gdy wywołuje negatywne skutki w sferze ich praw i obowiązków. Natomiast przez interes zbiorowy należy rozumieć interes dotyczący konsumentów jako określonej zbiorowości. Dla stwierdzenia godzenia w zbiorowe interesy konsumentów istotne jest ustalenie, że konkretne działanie przedsiębiorcy nie ma ściśle określonego adresata, lecz jest kierowane do nieoznaczonego z góry kręgu podmiotów. Jak podnosi się w doktrynie, w pojęciu praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów mieści się także działanie przedsiębiorcy skierowane wprawdzie do oznaczonych (zindywidualizowanych) konsumentów, o ile przy tym konsumentów tych łączy jakaś wspólna cecha rodzajowa. Wówczas bowiem poszkodowana zostaje pewna grupa konsumentów, nie będąca jedynie - z punktu widzenia przedsiębiorcy stosującego daną praktykę - zbiorowością przypadkowych jednostek, lecz stanowiąca określoną i odrębną kategorię konsumentów, reprezentująca w znacznym stopniu wspólne interesy (zob. M. Szydło, *„Publicznoprawna ochrona zbiorowych interesów konsumentów”*, Monitor Prawniczy 2004/17/791). Należy zatem przyjąć, że zbiorowy interes konsumentów nie musi odnosić się do nieograniczonej liczby konsumentów, których nie da się zindywidualizować, gdyż indywidualizacja konsumentów nie sprzeciwia się możliwości wyodrębnienia kategorii bądź zbioru konsumentów o pewnych cechach. Oznacza to, że nie ilość faktycznych, potwierdzonych naruszeń, ale przede wszystkim ich charakter, a w związku z tym możliwość (choćby tylko potencjalna) wywołania negatywnych skutków wobec określonej zbiorowości przesądza o naruszeniu zbiorowego interesu.

W niniejszej sprawie bez wątplenia mamy do czynienia z prawdopodobieństwem naruszenia praw potencjalnie nieograniczonej liczby konsumentów. Prezes Urzędu podejmując rozstrzygnięcie zawarte w niniejszej decyzji nie opierał się zatem na indywidualnych przypadkach przedstawianych przez konsumentów, a wziął pod uwagę działanie Banku odnoszące się do naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, a więc pewnej, potencjalnie nieograniczonej liczby konsumentów, biorąc za podstawę ustaleń i rozważań materiał dowodowy dostarczony przez Spółkę, zawierający m.in. oświadczenie o sposobie ustalania okresowych należności kredytobiorców wraz z wyliczeniami kwoty odsetek jakie dotychczas Bank naliczył oraz kwoty odsetek, które naliczyłby przy

zastosowaniu oprocentowania kredytu CHF określonego jako różnica pomiędzy wartością bezwzględną stawki LIBOR CHF a wartością marży. Podkreślić przy tym należy, że działanie Getin było podejmowane w stosunku do potencjalnie nieoznaczonego z góry i licznego kręgu podmiotów. Oferta handlowa Banku kierowana była bowiem do wszystkich potencjalnych klientów. Tym samym kwestionowane przez Prezesa Urzędu działanie Spółki, polegające na sprzecznym z umowami o kredyt CHF zawartymi z konsumentami nieuwzględnianiu przy obliczaniu wysokości oprocentowania tych kredytów ujemnej stawki bazowej LIBOR CHF, w sytuacji, gdy wartość bezwzględna tej stawki jest większa niż wysokość zastrzeżonej w ww. umowach marży kredytu, mimo że suma odsetek należnych dotychczas oraz w bieżącym okresie rozliczeniowym wynikającym z umów przekracza 1 grosz, mogło dotknąć każdego konsumenta, który zawarłby z Bankiem umowę kredytu CHF.

Interes konsumentów należy rozumieć jako interes prawny (a nie faktyczny), a więc uznany przez ustawodawcę na zasługujący na ochronę i zabezpieczenie. Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów powiązane jest z naruszaniem interesów gospodarczych konsumentów. Pod tym pojęciem należy rozumieć zarówno naruszenie interesów *stricte* ekonomicznych (o wymiarze majątkowym), jak również prawo konsumentów do uczestniczenia w przejrzystych i niezakłóconych przez przedsiębiorcę warunkach rynkowych.

W przedmiotowej sprawie praktyka Banku może zagrażać przede wszystkim interesom ekonomicznym, poprzez przyjęcie przez Getin niezgodnego z umową i niekorzystnego dla konsumentów sposobu ustalania wysokości oprocentowania.

Powyższe uprawdopodobnia naruszenie w przedmiotowej sprawie zbiorowego interesu konsumentów, przez który należy rozumieć prawo wszystkich konsumentów do wykonywania umowy zgodnie z jej treścią, przepisami prawa powszechnie obowiązującego i z dobrymi obyczajami.

Zobowiązanie Banku złożone w trybie art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

Stosownie do przepisu art. 28 ust. 1 uokik, jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobnione - na podstawie okoliczności sprawy, informacji zawartych w zawiadomieniu, o którym mowa w art. 100 ust. 1, lub będących podstawą wszczęcia postępowania - że został naruszony zakaz, o którym mowa w art. 24, a przedsiębiorca, któremu jest zarzucane naruszenie tego zakazu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zakończenia naruszenia lub usunięcia jego skutków, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, zobowiązać przedsiębiorcę do wykonania tych zobowiązań.

W toku postępowania Getin złożył, w trybie art. 28 ust. 1 uokik, zobowiązanie do podjęcia działań zmierzających do zakończenia naruszenia zbiorowych interesów konsumentów i usunięcia jego skutków poprzez:

1. Wdrożenie, w terminie do 60 dni od dnia uprawomocnienia się decyzji zobowiązującej, rozwiązania dla klientów Banku posiadających pożyczki lub kredyty hipoteczne wyrażone/denominowane/indeksowane we frankach szwajcarskich polegającego na pomniejszeniu bieżącej raty kredytu/pożyczki o wartość ujemnych odsetek wynikających z sumy stawki bazowej LIBOR i marży kredytu/pożyczki w danym okresie rozliczeniowym, dopóki suma odsetek należnych bankowi dotychczas oraz w bieżącym

okresie rozliczeniowym wynikającym z umowy kredytu/pożyczki będzie przekraczać 1 grosz. Wyliczona wartość ujemnych odsetek należna klientowi będzie pomniejszać bieżącą ratę spłaty kredytu/pożyczki wynikającą z harmonogramu spłat w dniu jej spłaty. Przedmiotowe rozwiązanie znajdzie zastosowanie począwszy od pierwszego okresu rozliczeniowego, który nastąpi po dniu wdrożenia tego rozwiązania.

Przedmiotowe rozwiązanie będzie stosowane automatycznie, gdy w danym okresie rozliczeniowym wartość bezwzględna z ujemnej stawki bazowej LIBOR będzie większa niż wyrażona w umowie kredytu/pożyczki marża. Bank nie będzie przy tym wymagał podpisywania stosownego aneksu do obowiązujących umów, ani stawiał innych dodatkowych wymogów, których spełnienie byłoby warunkiem koniecznym do zakwalifikowania klienta do wskazanego powyżej rozwiązania;

2. Zwrot na rzecz klientów Banku posiadających pożyczki lub kredyty hipoteczne wyrażone/denominowane/indeksowane we frankach szwajcarskich kwoty ujemnych odsetek przypadających za okres od okresu rozliczeniowego, w którym suma stawki bazowej LIBOR i marży kredytu/pożyczki przyjęła po raz pierwszy dla danej umowy kredytu/pożyczki wartość ujemną, do okresu rozliczeniowego, w którym wdrożone zostanie rozwiązanie opisane w ppkt 1 powyżej, włącznie (okres poprzedni).

Zwrot polegać będzie na pomniejszeniu bieżącej raty kredytu/pożyczki, w dniu jej spłaty, o wartość tychże ujemnych odsetek, aż do momentu ich całkowitego rozliczenia, dopóki suma odsetek należnych Bankowi dotychczas oraz w bieżącym okresie rozliczeniowym wynikającym z umowy kredytu/pożyczki będzie przekraczać 1 grosz. Pomniejszanie odbywać się będzie w ten sposób, że od bieżącej raty kredytu/pożyczki, wyliczonej bez uwzględnienia ujemnego oprocentowania, w pierwszej kolejności zostaną odjęte bieżące ujemne odsetki - zgodnie z ppkt 1 powyżej. Tak otrzymana wysokość raty kredytu/pożyczki zostanie następnie pomniejszona o zaległe ujemne odsetki przypadające na odpowiedni okres rozliczeniowy z okresu poprzedniego. Wartość pomniejszeń w danym okresie rozliczeniowym nie będzie mogła być wyższa niż wysokość bieżącej raty kredytu/pożyczki. W takim przypadku pozostała część ujemnych odsetek będzie przechodziła na rozliczenie w kolejnym okresie rozliczeniowym.

W przypadku, gdy okres pozostający do spłaty zobowiązania wynikającego z umowy kredytu/pożyczki będzie zbyt krótki, aby nastąpił całkowity zwrot zaległych ujemnych odsetek w opisany wyżej sposób, Bank, w terminie 30 dni od dnia zakończenia obowiązywania takiej umowy, zwróci klientom jednorazowo pozostałe zaległe ujemne odsetki.

Pomniejszanie bieżących rat kredytu/pożyczki o zaległe ujemne odsetki zostanie rozpoczęte od pierwszego okresu rozliczeniowego, który nastąpi po dniu wdrożenia rozwiązania, o którym mowa w ppkt 1 powyżej. Wszystkie zaległe ujemne odsetki powstałe w trakcie okresu poprzedniego zostaną zwrócone klientom Banku w terminie 6 miesięcy od zakończenia okresu rozliczeniowego, w którym wdrożone zostanie rozwiązanie opisane w ppkt 1 powyżej;

3. Powiadomienie klientów Banku posiadających pożyczki lub kredyty hipoteczne wyrażone/denominowane/indeksowane we frankach szwajcarskich, dla których wartość bezwzględna z ujemnej stawki bazowej Libor przynajmniej raz w okresie rozliczeniowym przyjęła wartość większą niż wyrażona w umowie kredytu/pożyczki marża, o objęciu ich rozwiązaniem, o którym mowa w ppkt 1 i ppkt 2 powyżej, poprzez skierowanie do nich wraz z przestaniem harmonogramu spłat za pierwszy okres rozliczeniowy po wdrożeniu

rozwiązania, o którym mowa w ppkt 1 powyżej, w formie pisemnej, komunikatu o następującej treści:

„Szanowni Państwo,

Informujemy, że Zarząd Getin Noble Banku w celu wykonania decyzji zobowiązującej nr wydanej przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia podjął decyzję o wprowadzeniu ujemnego oprocentowania kredytów hipotecznych indeksowanych, wyrażonych lub denominowanych do CHF, których suma marży oraz ujemnej stawki bazowej LIBOR przyjmuje wartość poniżej 0%.

Oznacza to, że Państwa rata kapitałowa będzie pomniejszana o odsetki wynikające z ujemnego oprocentowania do momentu, gdy suma odsetek należnych Bankowi dotychczas oraz w bieżącym okresie rozliczeniowym wynikającym z umowy kredytu CHF będzie przekraczać 1 gr (1 grosz) lub gdy oprocentowanie znów przyjmie wartości dodatnie.

Dodatkowo, za okres od kiedy oprocentowanie Państwa kredytu mogło przyjąć wartość ujemną, otrzymają Państwo zwrot naliczonych odsetek. Zwrot zostanie dokonany poprzez odpowiednie pomniejszenie rat kredytu. Szczegóły zawarte zostaną w harmonogramie spłat.

Powyższe rozwiązanie zastąpi wcześniejsze, w którym Bank uwzględnił ujemną stawkę bazową LIBOR przy założeniu, że oprocentowanie kredytu nie może być mniejsze niż 0%.

W celu uzyskania szczegółowych informacji na temat powyższego rozwiązania prosimy o kontakt drogą mailową na adres: infoservis@gnb.pl lub telefonicznie z Infolinią 197 97.

Z poważaniem

Getin Noble Bank S.A.”

Komunikat zostanie zamieszczony również na stronach internetowych Banku: www.getinbank.pl i www.noblebank.pl;

4. Umieszczenie na stronach internetowych Banku: www.getinbank.pl i www.noblebank.pl, w terminie 5 dni roboczych od dnia uprawomocnienia się decyzji zobowiązującej, odnośnika do tejże decyzji i utrzymywanie go do momentu wysłania do klientów Banku posiadających pożyczki lub kredyty hipoteczne wyrażone/denominowane/indeksowane we frankach szwajcarskich komunikatu, o którym mowa w ppkt 3 powyżej, nie krócej jednak niż przez 30 dni.

Biorąc pod uwagę, że bezprawność działania Getin w zakresie praktyki opisanej w punkcie I sentencji decyzji została, jak wykazano wyżej, uprawdopodobniona, oraz że Spółka złożyła wnioski o przyjęcie złożonego w toku postępowania zobowiązania, możliwe stało się skorzystanie przez Prezesa UOKiK z przewidzianej w art. 28 ust. 1 uokik możliwości nałożenia na Bank obowiązku wykonania tego zobowiązania.

Należy uznać, że nałożone na Bank zobowiązanie obejmuje działania zmierzające do zakończenia uprawdopodobnionego w toku niniejszego postępowania naruszenia art. 24 uokik i usunięcia jego skutków. Za jego przyjęciem przemawia okoliczność, że Spółka złożyła wnioski w trybie art. 28 uokik na początkowym etapie postępowania. Przede wszystkim jednak Prezes Urzędu miał na uwadze, iż rozstrzygnięcie sprawy w oparciu o ww. przepis zapewni szybką i skuteczną eliminację praktyki opisanej w punkcie I sentencji decyzji, co odbędzie się z korzyścią dla konsumentów.

Z uwagi na powyższe, zasadnym jest skorzystanie z instrumentu prawnego przewidzianego art. 28 ust. 1 uokik.

Mając powyższe na uwadze, **orzeczono jak w punkcie I sentencji decyzji.**

Informacja o stopniu realizacji zobowiązania

W związku z tym, że w punkcie I sentencji decyzji Prezes UOKiK, w zakresie opisanej w tym punkcie praktyki, nałożył na Spółkę obowiązek wykonania złożonego przez nią zobowiązania, należało wziąć pod uwagę treść art. 28 ust. 3 uokik. Zgodnie z tym przepisem, w decyzji zobowiązującej Prezes Urzędu nakłada na przedsiębiorcę obowiązek składania w wyznaczonym terminie informacji o stopniu realizacji zobowiązań.

Stosownie zatem do powołanego art. 28 ust. 3 uokik, Getin został zobowiązany do przedłożenia Prezesowi Urzędu informacji o stopniu realizacji zobowiązania nałożonego w punkcie I sentencji niniejszej decyzji oraz dowodów potwierdzających jego wykonanie w tym:

1. w terminie 9 miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji - zanonimizowanych harmonogramów spłaty 10 przykładowych pożyczek lub kredytów CHF, sporządzonych z uwzględnieniem zasad określonych w punkcie I. ppkt 1 i ppkt 2 sentencji niniejszej decyzji, uwidaczniających kwoty dokonanych według tych zasad pomniejszych poszczególnych rat pożyczki lub kredytu CHF;
2. w terminie 4 miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji - dowodów nadania do 10 wybranych klientów Getin posiadających pożyczki lub kredyty CHF pisemnego komunikatu, o którym mowa w punkcie I. ppkt 3 sentencji niniejszej decyzji;
3. w terminie 4 miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji - zrzutów ekranu ze stron internetowych Getin: www.getinbank.pl i www.noblebank.pl z pierwszego i ostatniego dnia utrzymywania na tych stronach odnośnika do niniejszej decyzji.

Mając powyższe na uwadze, **orzeczono jak w punkcie II sentencji niniejszej decyzji.**

Pouczenie:

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 Kodeksu postępowania cywilnego - od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie miesiąca od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Otrzymuje:

1. Pan (***)
Pełnomocnik
Getin Noble Bank S.A.
ul. Przyokopowa 33

01-208 Warszawa
2. a/a